

Onderwerp Informerende brief over de onkostenvergoeding vrijwilligerswerk

Steller M. Oosterhuis

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 52 15 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk SZ 13.3624392

Datum **15 MEI 2013** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte dame, heer,

In december 2012 hebben wij u toegezegd onderzoek te doen naar de (on)mogelijkheid en (on)wenselijkheid van het verstrekken van onkostenvergoedingen aan uitkeringsgerechtigden die vrijwilligerswerk doen. Dat onderzoek heeft in de afgelopen periode plaats gevonden. In deze brief informeren we u over de uitkomsten hiervan. Daarnaast informeren wij u over het besluit dat wij naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek hebben genomen. En tot slot willen wij u in de gelegenheid stellen om wensen en bedenkingen in te dienen bij ons besluit over de onkostenvergoeding vrijwilligerswerk.

Inleiding

Wij vinden het belangrijk dat er zoveel mogelijk burgers in onze Stad maatschappelijk actief zijn, want we hebben iedereen hard nodig om een sterke stad te zijn en te blijven. Actief zijn kan op verschillende manieren. Het kan gaan om vrijwilligerswerk op allerlei gebied. Als we inzoomen op dit vrijwilligerswerk, blijken er verschillen te bestaan voor wat betreft vergoedingen. Er zijn vrijwilligers die geen vergoeding ontvangen, er zijn vrijwilligers die via een maatschappelijke instelling een vergoeding krijgen en tot slot zijn er vrijwilligers die via de gemeente een vergoeding ontvangen.

Uitkeringsgerechtigden (zonder arbeidsverplichting) die vrijwilligerswerk verrichten ontvangen in onze Stad van de gemeente een onkostenvergoeding van 63,67 euro per maand. Het gaat hierbij om een groep van ca. 235 mensen. Afgelopen jaren hebben we deze kosten gedekt uit het Participatiebudget, maar dat was buitenwettelijk beleid. Premies en vergoedingen die worden betaald uit het Participatiebudget moeten gericht zijn op re-integratie. In het verleden bracht het uitvoeren van buitenwettelijk beleid nauwelijks risico's

met zich mee, maar dat is veranderd. Gemeenten die nu buitenwettelijk beleid uitvoeren krijgen te maken met een aangescherpt sanctiebeleid vanuit het Rijk.

Uw raad heeft op 14 november 2012 een motie ingediend en het college verzocht om te zoeken naar alternatieven waaruit de vergoeding betaald kon worden en tot die tijd de huidige onkostenvergoeding in stand te houden.

Om bovengenoemde reden hebben wij uw raad in december 2012 voorgesteld om:

- a. De vrijwilligersvergoeding te schrappen uit de re-integratieverordening Wet werk en bijstand;
- b. Een overgangsregeling te treffen van een half jaar voor degenen die door dit besluit worden getroffen;
- c. De kosten van deze overgangsregeling van een half jaar gedeeltelijk te dekken uit het WMO budget en gedeeltelijk uit het armoedebeleid.

De betrokken uitkeringsgerechtigden ontvangen van januari tot en met juni 2013 de onkostenvergoeding via de instelling waar zij vrijwilligerswerk verrichten. Deze instellingen ontvangen daarvoor een incidentele subsidie van de gemeente. Omdat de subsidie per 30 juni 2013 eindigt, achten wij het noodzakelijk nu een besluit te nemen over het al dan niet instellen van een nieuwe regeling voor de onkostenvergoeding vrijwilligerswerk.

Achtergrond vrijwilligersvergoeding

Oorspronkelijk waren de vrijwilligersvergoedingen een belastingfaciliteit. Met deze regeling wilde de wetgever instellingen in de gelegenheid stellen om hun vrijwilligers een onbelaste vergoeding te geven. Tot een bedrag van 1500 euro per jaar hoeft de vrijwilliger hierover dan geen belasting te betalen en hoeft hij niet aan te tonen dat daadwerkelijk sprake is van kosten. Omdat het onrechtvaardig werd gevonden dat deze vrijgelaten vergoeding voor bijstandsgerechtigden in mindering werd gebracht op hun uitkering, heeft de wetgever in de WWB een soortgelijke vrijlatingsregeling opgenomen. Het is niet de bedoeling van de wetgever geweest dat gemeentes zelf aan bijstandsgerechtigde vrijwilligers een vergoeding zou gaan verstrekken. Het ging hier om een belastingfaciliteit.

Het onderzoek

In de afgelopen zes maanden hebben we een onderzoek uitgevoerd, wat bestaat uit twee delen.

Het eerste deel van het onderzoek

In het eerste deel hebben we zoveel mogelijk aangesloten bij de activiteiten en het onderzoek (deliberatieve peiling) waarmee we al bezig zijn in het

kader van de herijking van het vrijwilligersbeleid. Dit onderzoek bestaat uit meerdere bijeenkomsten, waarin deskundigen met elkaar van gedachten wisselen over een bepaald thema. Nadat een thema is besproken, vindt vervolgens een peiling plaats. We hebben de eerste resultaten van dit onderzoek mee laten wegen in onze besluitvorming. Het blijkt dat er verschillende redenen zijn om maatschappelijk actief te worden. Het (sociaal) waarderen van vrijwilligers blijft belangrijk. Scholing, ondersteuning en deskundigheidsbevordering zijn belangrijke pijlers voor het doen van vrijwilligerswerk. Daarnaast zijn sociale contacten in combinatie met een veilige werkomgeving belangrijke voorwaarden om actief te worden.

Deze bevindingen worden gedeeld door vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen. Over het waarderen van vrijwilligers en het verstrekken van vergoedingen hebben we ook met hen een gesprek gevoerd. Aanvullend op bovenstaande brengen zij nog de volgende punten naar voren:

- Naast het ontvangen van geld, is voor het overgrote deel van de vrijwilligers sociale waardering in combinatie met een goede ondersteuning door de instellingen van grote waarde;
- Verschillen in beloning (de ene krijgt wel een vergoeding en de andere voor hetzelfde werk niet) zijn onwenselijk: het creëert een situatie van ongelijkheid;
- Wel zien de instellingen dat de vrijwilligersvergoeding een welkom extraatje is voor burgers die het financieel moeilijk hebben.

Tot slot hebben wij in het eerste deel van ons onderzoek gesproken met de cliëntenraad van SOZAWA. Rond de zomer van 2012 hebben zij al aangegeven negatief te staan tegenover het schrappen van de vrijwilligersonkostenvergoeding uit de re-integratieverordening Wet werk en bijstand. Zij blijven bij hun standpunt en kunnen zich dan ook niet vinden in bovenstaande bevindingen.

Uit het bovenstaande kunnen we concluderen dat de meningen over het wel of niet verstrekken van een vrijwilligersvergoeding verschillend zijn. Wel kunnen we constateren dat het krijgen van een vergoeding niet van doorslaggevende betekenis is voor het al dan niet verrichten van vrijwilligerswerk. Het sociaal waarderen van de vrijwilliger is heel belangrijk, en dat kan op verschillende manieren. Dit laatste is ook één van speerpunten binnen ons vrijwilligersbeleid. We komen in een later stadium hierop terug in de nota Maatschappelijke Participatie, die we na de zomer aan u willen voorleggen.

Deel twee van het onderzoek

In het tweede deel van ons onderzoek hebben we op basis van bovenstaande uitkomsten drie verschillende scenario's onder de loep genomen:

- Stoppen met de verstrekking/subsidiering van de vergoeding;
- Doorgaan met de vergoeding voor de huidige groep uitkeringsgerechtigde vrijwilligers zonder arbeidsverplichting (ca. 235 mensen);
- Doorgaan met de vergoeding voor alle vrijwilligers die bijstandsgerechtigd zijn.

Bij de uitwerking van de scenario's hebben we vooral gekeken naar de consequenties voor de klant, de maatschappelijke instellingen in onze Stad en de gemeente. Ook hebben we gekeken naar de financiële gevolgen. Een overzicht hiervan treft u aan in bijlage 1.

Het besluit

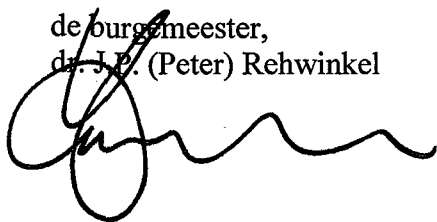
Op basis van de uitkomsten van ons onderzoek en het feit dat de gemeente aan de vooravond staat van forse bezuinigingen, hebben wij besloten om geen nieuwe regeling vrijwilligersonkostenvergoeding te ontwikkelen. Burgers die als het gevolg van het stopzetten van de vrijwilligersvergoeding financieel in de knel komen, kunnen uiteraard altijd een beroep doen op bijzondere bijstand.

Mocht uw raad de behoefte hebben om wensen en bedenkingen kenbaar te maken bij ons besluit over de onkostenvergoeding vrijwilligerswerk, dan ontvangen wij uw reactie graag schriftelijk binnen een termijn van 3 weken na dagtekening van deze brief, dan wel via de commissievergadering.

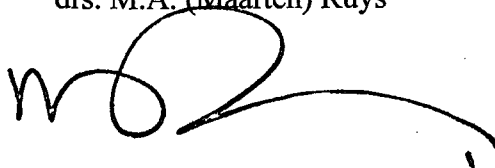
We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Peter Rehwinkel', written over the typed name.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Maarten Ruys', written over the typed name.

Bijlage 1

Onkostenvergoeding vrijwilligerswerk: drie scenario's:

In het kader van het gemeentelijke vrijwilligersbeleid hebben we onderzoek gedaan naar de naar de (on)mogelijkheid en (on)wenselijkheid van de verstrekking van onkostenvergoedingen aan (uitkeringsgerechtigde) vrijwilligers.

Op basis van de bevindingen uit deliberatieve peiling, het gesprek met instellingen en het gesprek met de cliëntenraad van SOZawe hebben we drie verschillende scenario's onder de loep genomen. Deze scenario's werken we hieronder verder uit:

- Stoppen met de verstrekking/subsidiering van de vergoeding;
- Doorgaan met de vergoeding voor de huidige groep uitkeringsgerechtigde vrijwilligers zonder arbeidsverplichting (ca. 235 mensen);
- Doorgaan met de vergoeding voor vrijwilligers in de bijstand.

Scenario 1: stoppen

Inhoud van het scenario: per 1 juli 2013 stoppen met de verstrekking/subsidiering van de vergoeding

Voordelen:

- Situatie van gelijkheid. Instellingen geven aan dat het belangrijk is om een situatie van gelijkheid te creëren qua beloning;
- Geen extra kosten;
- Sluit beter aan bij de beleidslijn die is ingezet bij de WMO en het programma Werk en Participatie. We willen immers dat zoveel mogelijk burgers in onze stad een maatschappelijke bijdrage leveren. Daarbij past het verstrekken van een vergoeding niet;
- Geen (extra) inzet van instellingen om regeling uit te voeren.

Nadelen:

- De betrokken mensen verliezen hun extraatje. Sociale waardering blijft. Uit onderzoek blijkt dat dit een belangrijke pijler is voor het al dan niet doen van vrijwilligerswerk;
- Mogelijk ziet een aantal mensen af van het doen van vrijwilligerswerk.

Scenario 2: afbouwen

Inhoud van het scenario: de huidige groep uitkeringsgerechtigden zonder arbeidsverplichting (ca. 235 mensen) blijft de onkostenvergoeding ontvangen; nieuwe mensen komen niet in aanmerking voor de vergoeding.

Voordelen:

- De huidige groep uitkeringsgerechtigden behoudt het extraatje;
- Deze mensen blijven waarschijnlijk maatschappelijk actief, omdat ze hun extraatje mogen behouden.

Nadelen:

- De kosten (komende jaren ca. 180.000 euro: daarna minder) zijn niet gedekt;
- Vergoeding mag niet betaald worden uit het Participatiebudget (= buitenwettelijk beleid). Andere financieringsbronnen zijn nodig;
- Situatie van ongelijkheid blijft bestaan. De ene vrijwilliger ontvangt wel een vergoeding en de andere voor hetzelfde werk niet;

Scenario 3: doorgaan met de vergoeding voor vrijwilligers in de bijstand

Inhoud van het scenario: we willen dat iedere vrijwilliger met een bijstandsuitkering gebruik kan maken van een onkostenvergoeding vrijwilligerswerk.

Voordelen:

- Geen situatie van ongelijkheid meer tussen burgers met een bijstandsuitkering.

Nadeel:

- Recent participatie onderzoek (Onderzoek & Statistiek) laat zien dat 54% (= ca. 5600 klanten) van de SOZawe klanten zegt op één of andere manier maatschappelijk actief te zijn. Als we de lijn maatschappelijke participatie verder ontwikkelen is de verwachting dat dit percentage zal toenemen. We hebben veel geld nodig om dit scenario te betalen. Om de 5600 klanten die al actief zijn een vergoeding te kunnen geven, hebben we al ruim vier miljoen euro nodig op jaarbasis. Hiervoor zullen we dan dekking moeten zoeken. Vergoeding mag niet betaald worden uit het Participatiebudget (= buitenwettelijk).